

Νόσος ή Πάθηση

Γ. Δελίδης

Στο πρόγραμμα του 10^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Παθολογικής Ανατομικής περιλαμβάνονταν σεμινάριο με τίτλο «Παθήσεις χοληφόρων αγγείων». Από τους τίτλους των παρουσιάσεων αλλά και από τα κείμενα που περιλαμβάνονταν στο τεύχος των περιλήψεων φαίνεται ότι πρόκειται για «νόσους» και όχι για «παθήσεις». Τη σύγχυση αυτή την κάνουν αρκετοί κλινικοί συνάδελφοι σε άρθρα ή και βιβλία αλλά σωστό θα ήταν να γράφουμε την ακριβή σημασία των όρων.

Η νόσος είναι μια δυναμική κατάσταση που έχει αρχή πορεία και τέλος. Το τέλος μπορεί να είναι η ίαση, ο θάνατος ή να παραμείνει μια μόνιμη βλάβη, μη αναστρέψιμη και μη εξελισσόμενη που ονομάζεται πάθηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η ενδοκαρδίτιδα που μετά την ίαση της αφήνει στένωση της μιτροειδούς (πάθηση)

Τα παραπάνω γράφω στο βιβλίο μου «Σύνοψη Παθολογικής Ανατομικής» και φυσικά δεν είναι προσωπική μου ονοματολογία. Στο κλασικό σύγγραμμα Παθολογικής Ανατομικής του I. Κατσαρά περιλαμβάνονται σειρά παραδειγμάτων στο κεφάλαιο «έκβασις της νόσου» όπου και αναγράφεται επίσης ότι «μεγάλη πάθησις καλείται αναπηρία». Στη διαφορά αυτή επέμενε επίσης στα μαθήματα του ο Δ. Ελευθερίου. Στο λεξικό «Πάπυρος - Λαρούς»

αναφέρεται «μόνιμος νοσηρά κατάσταση επακολουθούσα εις νόσο τινά και καθ' ην ναι μεν ο οργανισμός δεν νοσεί είναι όμως επίνοσος. Διαφέρει της εννοίας της νόσου κατά το ότι αυτή αποτελεί δυναμική διεργασία ενώ η πάθησις γίνεται αισθητή ως στατική κατάσταση.» Τέλος στο «Μέγα Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας» (Δημητράκου) η πάθηση προσδιορίζεται ως «οργανική βλάβη»

θα πρέπει επίσης να αναφέρω και μια προσωπική πληροφορία:

Τη δεκαετία του 80' το «Άσυλο ανιάτων» μετονομάστηκε σε «Νοσοκομείο Χρονίων Παθήσεων» (πραγματικά πρόκειται για χρόνιες παθήσεις) και στους νοσηλευτές του δόθηκε ένα επίδομα. Ο σύλλογος των νοσηλευτών των Αντικαρκινικών Νοσοκομείων έκανε προσφυγή στα Διοικητικά Δικαστήρια ζητώντας το επίδομα με το αιτιολογικό ότι ο καρκίνος είναι «χρόνια πάθηση»

Η υπόθεση κατέληξε στο Διοικητικό Εφετείο που την απέρριψε. Στο σκεπτικό της απόφασης αναφερόταν ότι «ο καρκίνος δεν είναι πάθηση, είναι νόσος».

Τα γράφω αυτά γιατί πιστεύω ότι πρέπει να διατηρήσουμε τους επιστημονικούς όρους όπως τους διδαχτήκαμε. Άλλωστε υπάρχει και «δεδικασμένον»

Σχόλιο από τη Διεύθυνση Σύνταξης

Ευχαριστούμε πολύ τον Καθηγητή κ. Δελίδη για την τεκμηριωμένη επεξήγηση των όρων «νόσος» και «πάθηση». Είναι γνωστό ότι πράγματι επικρατεί σύγχυση στους ιατρούς όσον αφορά στην ακριβή σημασία αυτών των όρων με αποτέλεσμα να μη χρησιμοποιούνται πάντοτε όπως ενδείκνυται. Φαίνεται όμως ότι και μεταξύ των έγκυρων ελληνικών λεξικών δεν υπάρχει ομοφωνία.

Σύμφωνα με το «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας», Γ. Μπαμπινιώτη (2^η Έκδοση, 2002) «νόσος» καλείται κάθε διαταραχή, βλάβη και

γενικά μη φυσιολογική κατάσταση που παρουσιάζεται στο σώμα του οργανισμού ή και στον ψυχισμό του ανθρώπου λόγω εξωτερικών ή εσωτερικών αιτιών και προσβάλλει ή αλλοιώνει τις λειτουργίες του, ενώ «πάθηση» καλείται η μη φυσιολογική ή προσωρινά διαταραγμένη κατάσταση του οργανισμού ή οργάνου του.

Ελπίζουμε το γράμμα του Καθηγητή κ. Δελίδη να αποτελέσει έναυσμα ώστε οι Έλληνες λεξικολόγοι να καταλήξουν στη σωστή σημασία των δύο όρων και οι ιατροί να μπορούν να τους χρησιμοποιούν πλέον σωστά.